

Sporazum zelenih gradova

Čisti i zdravi gradovi za Europu

Mi, gradonačelnici i čelnici lokalnih vlasti koji potpisujemo Sporazum zelenih gradova, dijelimo viziju urbane budućnosti u kojoj će do 2030. naši građani udisati čist zrak, piti čistu vodu, imati pristup parkovima i zelenim površinama i trpjet će manje buke iz okoliša. Naša je vizija i ta da će kružno gospodarstvo postati stvarnost, otpad će biti pretvoren u resurs, a recikliranje će postati standard.

Želimo da će za naše građane gradovi postati privlačna mjesta za život, rad i za ulaganje. Mjesto u kojem će se promicati zdravlje i blagostanje građana. Da bi se ova vizija ostvarila, koristit ćemo sve ovlasti koje nam stoje na raspolaganju i potpisivanjem ovog Sporazuma obvezati se riješiti najhitnije ekološke probleme s kojima se suočavaju naši gradovi te poticati pravednu ekološku tranziciju koja će naše gradove učiniti održivijima i otpornijima. Naši će gradovi biti nadahnuće drugima u svijetu.

Mi, gradonačelnici i čelnici, potvrđujemo:

Naši su gradovi ključni za održivi razvoj. Danas u urbanim područjima živi više od 70 posto stanovništva Europske unije. Kroz povijest su gradovi bili u središtu ljudskog razvoja, služeći građanima koji zaslužuju prosperitet u čistom i zdravom okolišu.

Iako smo našim zajedničkim naporima pomogli poboljšati okoliš i podigli standarde u Europskoj uniji, i dalje postoje mnogi problemi. Onečišćenje zraka i dalje je glavni okolišni uzrok prerane smrti i bolesti. Dobro stanje voda nije postignuto, a europska se vodna tijela još uvijek suočavaju sa značajnim pritiscima. Bioraznolikost i ekosustavi i dalje se pogoršavaju. Buka iz okoliša sve je veći problem, a neučinkovite prakse gospodarenja otpadom podrazumijevaju gubitak značajnih količina vrijednih resursa, čime se ometa prijelaz na kružnije gospodarstvo.

Čistim i zdravim okolišem poboljšava se kvaliteta života i takav okoliš ima važnu ulogu u očuvanju našeg tjelesnog i duševnog blagostanja. Pandemijom COVID-19 nadalje se naglasila važnost zaštite okoliša kako bi se povećala naša otpornost. Iako se lošom kvalitetom zraka ugrožava naše zdravlje i čini nas osjetljivijima na prijetnje zdravlju, pristup parkovima, šumama i drugim zelenim površinama koristi našem sveobuhvatnom blagostanju. Očuvanje i obnavljanje prirode snažni su alati u borbi protiv klimatskih promjena.

Europskim zelenim planom donesenim u prosincu 2019., EU napreduje prema većoj održivosti. Naši će gradovi imati važnu ulogu u provedbi Plana, ostvarujući težnje u okviru Plana u praksi. Ovim dodatnim naporom, također ćemo napredovati prema ispunjenju Ciljeva održivog razvoja¹.

¹ Osobito, Cilj održivog razvoja br. 3.: Osigurati zdrav život i promicati blagostanje za sve u svim dobnim skupinama; Cilj održivog razvoja br. 6.: Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodom i odvodnjom za sve; Cilj održivog razvoja br. 11.: Učiniti gradove i naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima; Cilj održivog razvoja br. 12.: Osigurati modele održive potrošnje i proizvodnje; te Cilj održivog razvoja br. 15.: Zaštititi, obnoviti

Mi, gradonačelnici i čelnici stoga se obvezujemo čuvati javno zdravlje i blagostanje poduzimajući ambiciozne mjere na lokalnoj razini, u uskoj suradnji s građanima, civilnim društvom, podnacionalnim vlastima (uključujući druge lokalne vlasti), nacionalnim vlastima, institucijama EU-a, privatnim sektorom te akademskim institucijama, s ciljem postizanja sljedećih ciljeva do 2030.:

Značajno poboljšanje **kvalitete zraka** u našim gradovima, približavajući se poštovanju Smjernica Svjetske zdravstvene organizacije o kvaliteti zraka i što je prije moguće, prestanak prekoračenja normi EU-a o kvaliteti zraka.

Važan napredak u poboljšanju **kakvoće vodnih tijela i učinkovitosti uporabe vode**.

Značajan napredak u očuvanju i poboljšanju urbane **bioraznolikosti**, uključujući i povećanje razine i kakvoće zelenih površina u gradovima kao i zaustavljanje propadanja i znavljanje urbanih ekosustava.

Napredak prema **kružnom gospodarstvu** osiguravajući značajna poboljšanja u upravljanju komunalnim otpadom, važno smanjenje proizvodnje i odlaganja otpada i značajno povećanje uporabe, popravaka i recikliranja.

Značajno smanjenje onečišćenja **bukom**, približavajući se razinama koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija.

Rješavat ćemo svih pet područja, no prioritet ćemo dati područjima koja predstavljaju najvažnije izazove za naš grad.

U svakom od ovih pet područja, mi, gradonačelnici i čelnici, obvezujemo se:

- Utvrditi osnovne razine i postaviti ambiciozne ciljeve u roku od dvije godine, nadilazeći minimalne zahtjeve propisane zakonodavstvom EU-a²
- Provoditi politike i programe na integriran način kako bismo ispunili svoje ciljeve do 2030
- Redovito izvještavati o provedbi i napretku.

Da bi se to dogodilo, spremni smo uspostaviti snažno političko vodstvo kako bismo mobilizirali odgovarajuće općinske odjele, angažirali građane i lokalne dionike, izgradili potrebni kapacitet i vještine, odredili prioritete za svoje resurse, promovirali održive proizvode i usluge putem naše prakse javne nabave te provodili potrebne propise.

Da bismo podržali našu obvezu, mi, gradonačelnici i čelnici, potičemo naše podnacionalne i nacionalne vlasti i institucije EU-a da:

i promovirati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti i obrnuti degradaciju tla te zaustaviti propadanje bioraznolikosti.

² Postavljanje ciljeva koji prelaze minimalne zahtjeve propisane zakonodavstvom EU-a odnosi se na sva područja osim na kvalitetu vode, gdje će nam cilj biti ispunjenje zahtjeva utvrđenih zakonodavstvom EU-a o vodama, uključujući Okvirnu direktivu o vodama, Direktivu o pitkoj vodi, Direktivu o vodi za kupanje te Direktivu o pročišćavanju gradskih otpadnih voda.

- Poduzmu mjere na izvorima onečišćenja i drugim uzrocima degradacije okoliša koji su izvan naših granica ili izvan naše kontrole
- Mobiliziraju i rasporede odgovarajuće tehničke i financijske resurse te uspostave prikladne političke okvire kako bi se podržala provedba naše obveze
- Suraduju s gradovima kako bi se urbani okolišni izazovi integrirali u izradu relevantnih politika na svim razinama
- Promiču lokalne inovacije kako bi se ubrzao razvoj i donošenje tehnologija i rješenja kojima se pomaže našim gradovima da postanu zeleniji i zdraviji.

Naša obveza u svakom od pet područja izložena je u zasebnim odjeljcima koji čine sastavni dio ovog dokumenta.

Ime i prezime gradonačelnika ili ekvivalentnog predstavnika:

.....

Funkcija:

Datum:

Potpis:

Nalaže (naziv općinskog vijeća ili ekvivalentnog tijela za donošenje odluka):

..... dana (datum):

Inicijativa
Europske komisije

Naša obveza postizanja čistog zraka

Onečišćenje zraka glavni je ekološki rizik za zdravlje u Europi, a problem je najčešći u gradovima.

Iako se kvaliteta zraka poboljšala tijekom posljednjih desetljeća, kao izravni rezultat snažnijih politika kvalitete zraka na različitim razinama upravljanja, koncentracije onečišćivača zraka u mnogim gradovima i regijama i dalje premašuju standarde EU-a i razine koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija. Izloženost visokim razinama onečišćenja zraka, posebno finim česticama (PM_{2,5}), dušikovom dioksidu (NO₂) te ozonu (O₃), uzrokuje približno 400 000 preranih smrti godišnje u EU-u. Onečišćenje zraka također uzrokuje acidifikaciju i eutrofikaciju, što negativno utječe na europsku prirodu i bioraznolikost.

Europska unija izradila je politike i zakone kako bi se poboljšala kvaliteta zraka. Na primjer, u Direktivama o kvaliteti okolnog zraka utvrđeni su standardi kvalitete zraka i zahtjevi za praćenje u EU-u.

Poboljšanja kvalitete zraka ovise o učinkovitom djelovanju kako bi se riješili glavni izvori onečišćenja zraka – promet, energija (uključujući grijanje u kućanstvu) te poljoprivredni i industrijski sektori. Sinergije s politikama o klimi, energiji i prometu također zahtijevaju koherentno djelovanje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Gradovi imaju glavnu ulogu u poboljšanju kvalitete zraka, ciljajući na izvore koji su najzastupljeniji u urbanom okruženju. Povećanjem razine predanosti i poduzimanjem daljnjih mjera, naši gradovi mogu značajno pridonijeti ostvarenju šire težnje EU-a za nultom stopom onečišćenja zraka, ostvarujući značajna poboljšanja kvalitete gradskog zraka u EU-u do 2030. i ispunjavajući standarde kvalitete zraka EU-a što je prije moguće.

Zalažemo se za budućnost u kojoj naši građani mogu udisati čist zrak i ovim izražavamo našu predanost.

Potpisujući Sporazum zelenih gradova, obvezujemo se postići značajno poboljšanje kvalitete zraka u našim gradovima, približavajući se poštovanju Smjernica Svjetske zdravstvene organizacije o kvaliteti zraka do 2030. i što je prije moguće, prestanak prekoračenja normi EU-a o kvaliteti zraka.

Dužni smo:

- Poduzeti mjere, provoditi politike i propise kako bismo postigli ambiciozna smanjenja onečišćivača zraka iz izvora koji su pod našom kontrolom
- Integrirati utjecaje na kvalitetu zraka i popratne koristi u izradu drugih relevantnih politika i planova, osobito akcijskih planova za održivu energiju i borbu protiv klimatskih promjena u okviru Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju – posebice u mjere ublažavanja u području prometa ili energije, planove održive urbane mobilnosti, uspostavu obnovljive energije i u postupke prostornog planiranja.

Razmotrit ćemo sljedeće aktivnosti i mjere:

- Stvoriti zone s niskom ili nultom emisijom, uvoditi ograničenja za vozila ili financijske poticaje (kao što su, cestarina ili naplata parkiranja) te poticati biciklizam i korištenje električnih vozila
- Učiniti javni prijevoz privlačnijim, dostupnijim i čistim
- Rješavati problem onečišćenja zraka zbog potrošnje energije promicanjem energetski učinkovitih zgrada s čistim sustavima grijanja i hlađenja te s instalacijama obnovljivih izvora energije
- Redovito pratiti kvalitetu zraka u cijelom gradu i pravodobno i na dostupan način objaviti podatke javnosti
- Suradivati s relevantnim institucijama kako bi se osigurale visokokvalitetne evidencije emisija, modeli i analiza
- Suradivati s relevantnim institucijama kako bi se više istražili lokalni utjecaji onečišćenja zraka na zdravlje, lokalne koristi od poboljšanja kvalitete zraka i lokalne gospodarske implikacije
- Podizati svijest o onečišćenju zraka kako bi se građanima pomoglo smanjiti izloženost onečišćenju zraka.

Naša obveza poboljšanja kvalitete vode i učinkovitosti uporabe vode

U EU-u su rijeke, jezera i obalne vode i dalje pod značajnim pritiskom, a većina vodnih tijela još uvijek ne postiže dobro ekološko i kemijsko stanje. Važno je očuvanje kvalitete i dostupnost podzemnih voda koje čine otprilike 50 % naše pitke vode. Pristup čistoj i dostupnoj vodi za piće i sanitarne svrhe preduvjet su ljudskog zdravlja i blagostanja.

EU ima sveobuhvatno tijelo za vodno zakonodavstvo³ kako bi se nadzirali glavni izvori onečišćenja i osiguralo integrirano upravljanje vodama, no uvođenje i provedbu potrebno je ojačati. Potrebni su daljnji napor kako bi se pojačala provedba te zaštitila i poboljšala kvaliteta europskih vodnih resursa.

Osiguranje čiste i sigurne vode za rastuće gradsko stanovništvo i dalje je stalni izazov. Iako je postignut značajan napredak u prikupljanju i pročišćavanju gradskih otpadnih voda, novi pritisci, kao što su klimatske promjene, nestašica vode i nadogradnja postrojenja za suzbijanje daljnjih onečišćivača zahtijevaju kontinuirana i održiva rješenja.

Težnjom za „nultom stopom onečišćenja“ u Europskom zelenom planu prepoznaje se potreba za većom aktivnošću kako bi se spriječilo onečišćenje voda u gradskim područjima (uključujući površinsko otjecanje voda u gradskim područjima) te se naglašava važnost ograničenja štetnih onečišćivača, kao što su mikroplastika i kemikalije, uključujući farmaceutske proizvode. Oporaba pročišćenih otpadnih voda naglašena je u politici EU-a o učinkovitosti resursa, a nedavno i u kontekstu rada na postizanju kružnog gospodarstva. Urbana područja mogu značajno doprinijeti ostvarenju težnje EU-a za nultom stopom onečišćenja, kao i olakšavanju uporabe i učinkovitosti vode.

Zalažemo se za budućnost u kojoj naši građani mogu koristiti čistu vodu i ovim izražavamo našu predanost.

Potpisujući Sporazum zelenih gradova, obvezujemo se poboljšati ekološko i kemijsko stanje naših lokalnih vodnih tijela, pridonijeti zaštiti vodnih izvora koji nas opskrbljuju pitkom vodom te povećati učinkovitost uporabe vode u našim gradovima do 2030.

Dužni smo

- Poduzeti mjere, provoditi politike i uvesti propise kako bismo poboljšali kvalitetu vode i učinkovitost uporabe vode u našim gradovima
- Integrirati vodne aktivnosti u druge relevantne politike i planove.

³ Između ostalog, Okvirna direktiva o vodama (2000/60/EZ), Direktiva o pitkoj vodi (98/83/EZ), Direktiva o vodi za kupanje (2006/7/EZ), Direktiva o pročišćavanju gradskih otpadnih voda (91/271/EEZ), Direktiva o poplavama (2007/60/EZ).

Razmotrit ćemo sljedeće aktivnosti i mjere:

- Identificirati vodu kao ključnu odrednicu održivog ekološkog urbanog planiranja, npr. uspostavljanjem zelene infrastrukture za površinsko otjecanje u gradskim područjima
- Zadržati kišnicu i upravljati izljevima oborinskih voda i nadzirati ih, uključujući korištenje mjera prirodnog zadržavanja
- Suzbiti onečišćivače koji izazivaju novu zabrinutost (mikroonečišćivači, farmaceutski proizvodi i mikroplastika), koristeći ciljane mjere i inovativne pristupe, uključujući po mogućnosti suvremene tehnologije pročišćavanja i prirodna rješenja
- Poticati kružno gospodarstvo smanjenjem onečišćenja na izvoru tehničkom demonstracijom energetske neutralne mreže otpadnih voda i postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, smanjenjem propuštanja duž mreža i uporabom pročišćene otpadne vode
- Obnoviti funkcioniranje vodenih ekosustava kako bi se postiglo dobro ekološko stanje vodnih tijela
- Poboljšati praćenje u cilju uspostave bolje povezanosti kvalitete vodnih tijela i postupka pročišćavanja
- Doprinijeti učinkovitoj koordinaciji politike upravljanja vodama u regiji kako je relevantno za gradsku vodoopskrbu i za smanjenje pritisaka na vodu
- Podizati svijest o građanskoj znanosti i koristiti ju kako bi se osiguralo da građani razumiju važnost vode za zdravlje i blagostanje te njezinu ulogu u kružnom gospodarstvu te da budu upoznati s troškovima i naporom za osiguranje njezine sigurnosti.

Naša obveza očuvanja i povećanja urbane bioraznolikosti

Unatoč napretku posljednjih desetljeća, zaštita staništa i vrsta bila je neodgovarajuća, obnova je bilo malog opsega, a provedba zakona nedovoljna. Kao rezultat toga, europska bioraznolikost i ekosustavi i dalje se pogoršavaju. Invazivne strane vrste rastuća su prijetnja izvornoj bioraznolikosti. Štoviše, dolazi do pretjeranog urbanog širenja u EU-u, što utječe na bitne ekološke funkcije tla i krajolika, a time se smanjuje dostupnost zelenih površina.

Budući da je gradsko stanovništvo u porastu, obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti sve je važnije za naše zdravlje i blagostanje. U gradovima, priroda pruža mogućnosti održivog urbanog uzgoja, rekreacije, tjelesnog vježbanja i društvene interakcije. Prirodna rješenja učinkovita su sredstva za rješavanje urbanih problema, od ublažavanja buke i onečišćenja zraka do pročišćavanja vode, zaklanjanja i hlađenja imovine, apsorpcije ugljika i ublažavanja rizika od poplava. Potencijal urbanih i periurbanih površina da pridonose ublažavanju klimatskih promjena, uključujući sadnju drveća i obnovu ekosustava, zaslužuje šire priznanje.

EU već ima sveobuhvatan niz politika o prirodi. Direktive o pticama i staništima glavni su zakonodavni instrumenti EU-a kojima se regulira zaštita bioraznolikosti i prirode, a predstavljaju osnovu mreže Natura 2000 – najveće mreže zaštićenih područja u svijetu. U svibnju 2020. poduzeti su daljnji koraci donošenjem nove Strategije bioraznolikosti EU-a za 2030. U strategiji se predlažu ambiciozne aktivnosti kako bi se bioraznolikost oporavila i pozivaju se gradovi EU-a iznad 20.000 stanovnika da izrade planove urbanog ozelenjavanja kojima se stvaraju bioraznolike i dostupne urbane zelene površine i ograničavaju štetne prakse.

Zalažemo se za budućnost u kojoj će naši građani koristiti urbane zelene površine i ovim izražavamo svoju predanost.

Potpisivanjem Sporazuma zelenih gradova, obvezujemo se postići značajan napredak u očuvanju i poboljšanju urbane bioraznolikosti, uključujući i povećanje razine i kvalitete zelenih površina u gradovima kao i zaustavljanje propadanja i zanavljanje urbanih ekosustava do 2030.

Dužni smo

- Poduzeti aktivnost, provoditi politike i uvoditi propise kako bi se zaštitila, obnovila i poboljšala priroda u našim gradovima
- Suradivati s relevantnim dionicima kako bi se uveli bioraznolikost i prirodna rješenja u druge sektore.

Razmotrit ćemo sljedeće aktivnosti i mjere:

- Povećati opseg i/ili kvalitetu zelene infrastrukture u našim gradovima radi pružanja niza koristi građanima i bioraznolikosti te ponovnog povezivanja urbanih i periurbanih zelenih površina
- Proširiti uporabu prirodnih rješenja kako bi se povećala otpornost na klimatske promjene i riješili urbani problemi, kao što su toplinski valovi, poplave, onečišćenje zraka i vode te onečišćenje bukom
- Osigurati da novi projekti urbane infrastrukture neto pozitivno doprinose bioraznolikosti
- Spriječiti daljnje brtvljenje tla gdje god je to moguće i uspostaviti stroga pravila za kompenzaciju negativnih utjecaja na okoliš u slučajevima kada je brtvljenje tla neizbježno
- Utvrditi i popraviti onečišćena mjesta u tlu
- Ukloniti uporabu pesticida i ograničiti prakse upravljanja štetne za bioraznolikost na urbanim zelenim površinama
- Spriječiti unošenje i širenje invazivnih stranih vrsta na urbanim površinama
- Poticati zajednice divljih oprašivača bogate vrstama na urbanim površinama
- Podizati svijest o koristima prirode i poticati građane na akciju
- Identificirati područja u našim gradovima i oko njih s potencijalom za obnovu ekosustava i/ili sadnju drveća kako bi se pridonijelo ciljevima ublažavanja klimatskih promjena i obnavljanju bioraznolikosti u cijelom EU-u
- Doprinijeti učinkovitoj zaštiti i upravljanju urbanim mjestima u okviru mreže Natura 2000 i drugim zaštićenim područjima u korist prirode i naših građana.

Naša obveza napretka prema kružnom gospodarstvu uz smanjenje otpada i povećanje recikliranja

Gospodarenje otpadom i dalje je značajan izazov u EU-u. Urbano širenje rezultiralo je porastom modela proizvodnje i potrošnje te povećanjem proizvodnje komunalnog krutog otpada. 2018. godine, od 251 milijuna tona proizvedenog komunalnog otpada, samo 47 % je bilo reciklirano ili kompostirano⁴. Značajna količina komunalnog otpada i dalje se šalje na odlagalište ili se spaljuje. Izostanak uporabe proizvoda i recikliranja materijala dovodi do povećane ekstrakcije i prerade resursa.

EU je uspostavio zakonodavni okvir (i financiranje) kako bi podržao napore država članica i gradova za poboljšanje gospodarenja otpadom. U daljnjoj fazi jačanja gospodarenja otpadom, 2018. godine revidirani su zakoni EU-a kako bi se povećali njihovi ambiciozni ciljevi, osobito u pogledu sprečavanja i recikliranja otpada. Istovremeno je usvojena sveobuhvatna vizija kružnog gospodarstva – novi Akcijski plan kružnog gospodarstva – u cilju smanjenja otiska potrošnje EU-a i udvostručenja stope kružne potrošnje materijala u EU-u tijekom nadolazećeg desetljeća, potičući gospodarski rast i stvarajući nova radna mjesta. Štoviše, vizija obuhvaća ključni cilj, a to je prepoloviti količinu preostalog (nerecikliranog) komunalnog otpada do 2030. provedbom inicijativa tijekom životnog ciklusa proizvoda, od dizajna i proizvodnje do potrošnje, popravka, uporabe, recikliranja i vraćanja resursa u gospodarstvo.

Gradovi su važni igrači u provedbi zakona o otpadu te u primjeni i poticanju inovativnih rješenja kojima kružno gospodarstvo postaje stvarnost. Lokalno djelovanje također će značajno doprinijeti provedbi Inicijative za kružne gradove i regije, kojom se promiču kružna rješenja na lokalnoj i regionalnoj razini.

Zalažemo se za budućnost u kojoj se otpad smanjuje ili pretvara u novi resurs i ovim izražavamo našu predanost.

Potpisujući Sporazum zelenih gradova, obvezujemo se napredovati prema kružnom gospodarstvu osiguravajući značajno poboljšanje u upravljanju komunalnim otpadom, važno smanjenje proizvodnje i odlaganja otpada te značajno povećanje uporabe, popravka i recikliranja do 2030.

Dužni smo

- Provoditi politike i aktivnosti tijekom životnih ciklusa proizvoda kako bi naši gradovi postali kružniji, provodeći potrebne zakone o otpadu, smanjujući proizvodnju otpada te promičući održivu potrošnju.

⁴ EUROSTAT (2020.). [Statistika komunalnog otpada.](#)

Razmotrit ćemo sljedeće aktivnosti i mjere:

- Poboľjšati i proširiti sustave odvojenog prikupljanja, posebno za papir i karton, staklo, metal, plastiku, biotpad, opasni kućanski otpad i tekstil
- Koristiti gospodarske instrumente u primjeni načela onečišćivač plaća, posebno shema Plati koliko baciš
- Smanjiti spaljivanje otpada
- Uspostaviti učinkovite mjere za smanjenje potrošnje plastike za jednokratnu uporabu te ukloniti plastični otpad
- Poticati uporabu, npr. popravcima, posebno za namještaj, odjeću, električne i elektroničke uređaje ili na javnim događanjima bez otpada
- Povećati primjenu registracija za zelenu javnu nabavu i u sustavu EMAS
- Podizati javnu svijest / poticati održivije modele potrošnje i primjene oznaka, uključujući ekološku oznaku EU-a
- Pilotirati i demonstrirati inovativna rješenja kružnog gospodarstva na razini grada
- Poticati provedbu kružnih rješenja tijekom čitavog životnog ciklusa proizvoda u sektorima, kao što su lanci vrijednosti na biološkoj osnovi, hrana, energija, zgrade i urbano planiranje
- Smanjiti rasipanje hrane, uključujući postavljanjem ciljeva kvantitativnog smanjenja
- Promicati i poduprijeti inicijative i partnerstva s više dionika.

Naša obveza smanjenja onečišćenja bukom

Onečišćenje bukom važan je okolišni uzrok zdravstvenih problema. Dugotrajna izloženost visokim razinama buke uzrokuje poremećaje spavanja, kardiovaskularne bolesti, stres i kognitivno oštećenje. Kronična izloženost značajno utječe na tjelesno i duševno zdravlje i blagostanje.

Najrasprostranjeniji izvori buke iz okoliša povezani su s prometom. Buka u cestovnom prometu glavni je ekološki problem. Najmanje 20 % stanovništva EU-a živi u područjima u kojima je razina prometne buke štetna za zdravlje. Urbani rast i širenje prometnih mreža dovest će do daljnjeg povećanja onečišćenja bukom.

Direktiva EU-a o buci iz okoliša glavni je zakonodavni okvir za postizanje smanjenja buke. Direktivom se nudi zajednički pristup izbjegavanju i sprečavanju izloženosti buci iz okoliša izvješćivanjem (mapiranje buke i akcijski planovi), čime se smanjuju njezini štetni učinci i čuvaju tiha područja. Istovremeno, niz specifičnih zakonodavnih mjera odnosi se na buku na izvoru ili se buka na izvoru njima nadzire, uz određivanje ograničenja buke za određena vozila ili opremu.

Unatoč određenom napretku, onečišćenje bukom i dalje se povećava, uništavajući živote mnogih građana u urbanim područjima. Svjetska zdravstvena organizacija objavila je 2018. godine smjernice o buci iz okoliša za europsku regiju kojima se definiraju razine izloženosti buci koje se ne bi trebale prekoračiti kako bi se minimalizirali štetni učinci na zdravlje.

Potrebna je daljnja akcija u cijelom EU-u kako bi se osigurala bolja provedba Direktive EU-a o buci iz okoliša. Gradovi imaju ključnu ulogu u upravljanju bukom.

Zalažemo se za budućnost u kojoj zdravlje građana nije ugroženo bukom iz okoliša i ovim izražavamo svoju predanost.

Potpisivanjem Sporazuma zelenih gradova, obvezujemo se postići značajno smanjenje onečišćenja bukom u našim gradovima do 2030., približavajući se razinama koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija.

Dužni smo:

- Poduzeti mjere, provoditi politike i uvoditi propise za postizanje ambicioznih smanjenja kako bi se ublažilo onečišćenje bukom.
- Integrirati učinke smanjenja buke i popratne koristi u izradu drugih relevantnih politika i planova, posebice akcijskih planova za održivu energiju i borbu protiv klimatskih promjena prema Sporazumu gradonačelnika za klimu i energiju, promet (posebno planovi održive urbane mobilnosti) i postupaka prostornog planiranja.

Razmotrit ćemo sljedeće aktivnosti i mjere:

- Identificirati i zaštititi postojeća tiha područja od povećanja razina buke
- Provoditi planove o tihoj isporuci tereta
- Stvoriti zone bez automobila, uvoditi ograničenja za vozila ili financijske poticaje (npr. s obzirom na veličinu i performansu gume) uz poticanje pješaćenja, biciklizma itd.
- Izraditi ili ažurirati karte buke i akcijske planove u skladu s Direktivom o buci iz okoliša i osigurati odgovarajuću provedbu planova
- Upravljati prometnim tokovima, uz smanjenje ograničenja brzine i korištenje kolnika s niskom razinom buke kako bi se smanjila razina buke u gumama i na cestama
- Provoditi mjere urbanog planiranja i promjene na infrastrukturi radi smanjenja razine buke na izvoru
- Prema potrebi uvoditi zvučne barijere i rješenja za izolaciju zgrada
- Angažirati javnost i podizati svijest o onečišćenju bukom kako bi se građanima pomoglo smanjiti izloženost buci.